

Επισκόπηση

Οικονομικές Προοπτικές του ΟΟΣΑ 2003

Overview

OECD Economic Outlook: June N°73 Volume 2003 Issue 1

Greek translation

Οι Επισκοπήσεις αποτελούν μεταφρασμένα αποσπάσματα δημοσιευμάτων του ΟΟΣΑ και διατίθενται δωρεάν στο Ηλεκτρονικό Βιβλιοπωλείο του ΟΟΣΑ www.oecd.org/bookshop/
Η Επισκόπηση αυτή δεν είναι επίσημη μετάφραση του ΟΟΣΑ.

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Κύριο Άρθρο: Μια προοδευτική αλλά μη θεαματική ανάκαμψη

Από την έκδοση της προηγούμενης έκθεσής μας «Οικονομικές Προοπτικές του ΟΟΣΑ», έξι μήνες πριν, η ανάπτυξη στις χώρες του ΟΟΣΑ αποδείχθηκε απογοητευτική. Η ανάκαμψη της οικονομίας των ΗΠΑ παραμένει εύθραυστη και κάπως ασθενέστερη από την αναμενόμενη, ενώ η ανάπτυξη των οικονομιών της ζώνης Ευρώ προβλέπεται ήδη μέτρια διαψεύδοντας κατά πολύ τις προσδοκίες. Στην Ιαπωνία, οι διακυμάνσεις των εξαγωγών και των επενδύσεων δεν καρποφόρησαν σε μια γνήσια ανάκαμψη.

Οι λόγοι για την νέα αυτή επιβράδυνση των ρυθμών της οικονομικής δραστηριότητας είναι πολλοί και η αξιολόγηση της σπουδαιότητάς τους δεν είναι εύκολη υπόθεση.

Ο κατάλογος των ούτως καλούμενων γεωπολιτικών και ψυχολογικών παραγόντων είναι μακρύς: η ανησυχία για τις τιμές πετρελαίου, η αγωνία ενόψει του πολέμου, ο φόβος για την τρομοκρατία και τις επιδημίες, η απώλεια της εμπιστοσύνης στους διεθνείς οργανισμούς... Ο ρόλος των παραγόντων αυτών στην πρόσφατη μείωση των επιχειρηματικών συναλλαγών και της εμπιστοσύνης των καταναλωτών είναι πραγματικά απτός.

Εντούτοις, παρόλη τη συντριπτική τους παρουσία στις δημόσιες διαβουλεύσεις, οι συνιστώσες αυτές της αναταραχής δε θα πρέπει να επισκιάσουν ορισμένα σημαντικά οικονομικά θέματα που θα διαμορφώσουν την παγκόσμια ανάκαμψη. Η ταχύρρυθμη ανοικοδόμηση του Ιράκ και η πρόοδος προς ένα ασφαλέστερο κόσμο θα αποτελέσουν, φυσικά, βοηθητικούς παράγοντες, χωρίς όμως να επιφέρουν μια εύρωστη ανάκαμψη εκτός αν ανακτηθεί η αναγκαία οικονομική ώθηση. Η ώθηση αυτή θα εξαρτηθεί, με τη σειρά της, από το βαθμό εξυγίανσης των οικονομιών των χωρών του ΟΟΣΑ από τις ανισορροπίες του παρελθόντος (υπερεπένδυση, διογκωμένες τιμές μετοχών, έκθεση ισολογισμού) καθώς και από το επίπεδο της στήριξης που παρέχουν οι οικονομικές πολιτικές.

Παρόλη τη σημερινή αβεβαιότητα και την ασθενή οικονομική δραστηριότητα, η έκθεση αυτή εξακολουθεί να θεωρεί ως πιθανότερο σενάριο μια προοδευτική αλλά μη θεαματική ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας χωρίς να αποκλείεται τελείως η πιθανότητα νέας ύφεσης.

Η πρόβλεψη αυτή, που δεν είναι καθόλου καταστροφική, βασίζεται στην προσεκτική αξιολόγηση των σημερινών κινδύνων. Εξετάζοντας τις πρόσφατες γεωπολιτικές εξελίξεις φαίνεται ότι ο μεγαλύτερος κίνδυνος έχει σήμερα υποχωρήσει. Με το τέλος του πολέμου και τη διασφάλιση των ιρακινών πετρελαϊκών κοιτασμάτων, απειράπη η απειλή μιας νέας πετρελαϊκής κρίσης που θα μπορούσε να οδηγήσει σε ύφεση την παγκόσμια οικονομία. Ενδέχεται, ωστόσο, να επικρατήσει για κάποιο διάστημα η διάχυτη αίσθηση ενός επισφαλούς οικονομικού περιβάλλοντος, παρατείνοντας τις στάσεις του «βλέποντας και κάνοντας» στον τομέα των επενδύσεων και των δαπανών στα σημαντικότερα διαρκή καταναλωτικά αγαθά.

Στο οικονομικό μέτωπο, παρακάμφθηκαν σταδιακά μερικά από τα εμπόδια που παρεμβάλλονταν στην πορεία της ανάκαμψης. Η εξέλιξη αυτή αποτελεί πραγματικότητα ιδιαίτερα για τον τομέα των επιχειρηματικών δαπανών. Στις ΗΠΑ, το αρχικό πλεόνασμα κεφαλαίου έχει σε μεγάλο βαθμό εξαλειφθεί και οι επενδύσεις έχουν σταθεροποιηθεί, εξουδετερώνοντας με αυτόν τον τρόπο μια αρνητικότερη συμβολή στην ανάπτυξη. Οι επιχειρηματικές δαπάνες είναι πλέον σε καλύτερη θέση για να πάρουν την σκυτάλη από τους καταναλωτές. Στην Ευρώπη, τα αποθέματα θεωρούνται γενικά ελαφρά και ενδέχεται να παίξουν χρήσιμο ρόλο στην ανόρθωση της οικονομίας. Γενικότερα, οι δημοσιονομικές και νομισματικές συνθήκες σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ εξακολουθούν να προσαρμόζονται για να στηρίξουν τα αρχικά στάδια της ανάκαμψης.

Λιγότερο θετικές είναι οι προβλέψεις για την οικιακή ζήτηση η οποία πιθανόν να καθυστερήσει να επιταχυνθεί επειδή οι μισθωτοί εξακολουθούν να ανησυχούν για τις δυσμενείς εξελίξεις στην αγορά εργασίας, οι δε ιδιοκτήτες ακινήτων, ιδιαίτερα στο Ηνωμένο Βασίλειο και τις ΗΠΑ, ενδέχεται να αντιμετωπίσουν διορθώσεις που θα επιφέρουν ύφεση στη στεγαστική αγορά.

Η αναδιάρθρωση των ευπαθών, λόγω των προηγούμενων υπερεπενδύσεων, ισολογισμών ενδέχεται εξίσου να επιβραδύνει την ανάκαμψη. Η πρόβλεψη αυτή δεν είναι πιθανή μόνο για τα νοικοκυριά στο Ηνωμένο Βασίλειο και τις ΗΠΑ, αλλά και για τις επιχειρήσεις στην Ευρώπη, όπου τα κέρδη βραδυπορούν και τα χρέη είναι υψηλά. Εντυπωσιακό παράδειγμα υπερβολικής άντλησης δανειακών κεφαλαίων αποτελεί ο τομέας των τηλεπικοινωνιών για τον οποίο γίνεται εκτενέστερη ανάλυση στο κεφάλαιο IV της έκθεσης αυτής. Οι σημερινές χρηματοοικονομικές δυσκολίες όσο ουσιαστικές και αν είναι δεν πρέπει να αποτελέσουν δικαιολογία για την αναβολή των οικονομικών μεταρρυθμίσεων και την περαιτέρω απελευθέρωση των αγορών των τηλεπικοινωνιών.

Πέρα από το παράδειγμα του τομέα των τηλεπικοινωνιών, μια από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σήμερα οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής είναι η αποφασιστική πρόωθηση οικονομικών μεταρρυθμίσεων χωρίς την αναμονή υλοποίησης μιας πλήρους ανάκαμψης. Μια διπλής κατεύθυνσης στρατηγική είναι απαραίτητη στα πλαίσια της οποίας οι αρχές θα βρίσκονται σε ετοιμότητα να παρέμβουν βραχυπρόθεσμα, για να στηρίξουν την οικονομία σε περίπτωση νέας ύφεσης, ενώ παράλληλα θα παρέχουν στους οικονομικούς φορείς μια αίσθηση μακροπρόθεσμης διαχείρισης και διακυβέρνησης ούτως ώστε να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη.

Εξετάζοντας πρώτα τις μακροοικονομικές πολιτικές, φαίνεται ότι δεν υπάρχει μεγάλο περιθώριο ελιγμών πέρα από τη χρήση των αυτόματων σταθεροποιητών. Τα δημόσια ελλείμματα σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ θα αγγίζουν το 3¹/₂ % του ΑΕΠ το 2003. Αυτή η σαφής επιδείνωση προέρχεται από

την κυκλική εξασθένιση των φορολογικών εσόδων, αλλά επίσης αντανακλά μια χειροτέρευση των δημόσιων οικονομικών, η αποκατάσταση των οποίων θα χρειαστεί χρόνο και προσπάθεια. Η πτώση αυτή σε βαθύ έλλειμμα είναι όλο και πιο ανησυχητική δεδομένου ότι σε πολλές χώρες τα προβλεπόμενα ελλείμματα, που σχετίζονται με τη δημογραφική γήρανση, είναι υψηλά λόγω του αργού ρυθμού μεταρρύθμισης των συντάξεων και των συστημάτων υγείας. Πράγματι, πολλές χώρες δεν έχουν άλλη εναλλακτική λύση από την άμεση έναρξη της διαδικασίας σταθεροποίησης της δημοσιονομικής τους κατάστασης. Η σύνεση στη χάραξη δημοσιονομικών πολιτικών είναι εξίσου απαραίτητη για την εφαρμογή σταθεροποιητικών πολιτικών, επειδή θα βοηθήσουν στην αποφυγή πρόωρων αυξήσεων των μακροπρόθεσμων επιτοκίων.

Σε αυτό το πλαίσιο, η νομισματική πολιτική βρίσκεται στην καλύτερη θέση για να κατευθύνει την πορεία προς την ανάκαμψη. Παρόλο που σήμερα οι νομισματικές συνθήκες εμφανίζονται καλά προσαρμοσμένες στην οικονομική συγκυρία των ΗΠΑ, υπάρχει η πιθανότητα σημαντικής χαλάρωσης στη ζώνη Ευρώ που θα συγκρατήσει την ανάπτυξη σε επίπεδα χαμηλότερα του πραγματικού δυναμικού της για τα επόμενα τρίμηνα, ενώ ο βασικός πληθωρισμός επιβραδύνεται. Όσον αφορά την Ιαπωνία, θεωρείται αναγκαία μια επιθετικότερη ρευστότητα σε συνδυασμό με μια αποφασιστική αναδόμηση του χρηματοοικονομικού τομέα.

Η ανανέωση της δέσμευσης για την οικονομική μεταρρύθμιση θα αποτελέσει βασικό στοιχείο για την ανάκτηση της οικονομικής ώθησης σε πολλές χώρες του ΟΟΣΑ. Το ζήτημα των οικονομικών μεταρρυθμίσεων παραμένει πολύ σημαντικό για τις μεγαλύτερες ευρωπαϊκές χώρες και την Ιαπωνία, η οποία σταμάτησε να συγκλίνει με τις ΗΠΑ ως προς το κατά κεφαλήν ΑΕΠ κατά τη δεκαετία του 1980 και έχασε έδαφος, για πρώτη φορά μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, κατά τη δεκαετία του 1990. Το κεφάλαιο V της έκθεσης αυτής συνοψίζει τους τομείς στους οποίους θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση.

Οι ίδιες μεταρρυθμίσεις που δύνανται να προάγουν την ανάπτυξη μεσοπρόθεσμα μπορούν επίσης να αυξήσουν βραχυπρόθεσμα την προσαρμοστικότητα των οικονομιών ενώπιον των συγκυριακών κλυδωνισμών. Μπορεί να μην είναι απλή σύμπτωση ότι, όπως σημειώνεται σε αυτήν την έκθεση, οι χώρες με τους γρηγορότερους ρυθμούς ανάπτυξης κατά την περασμένη δεκαετία είναι εκείνες που επέδειξαν μεγαλύτερη αντοχή στους κλυδωνισμούς, ενώ οι χώρες με τη χειρότερη μακροπρόθεσμη απόδοση παρουσίασαν απότομη απόκλιση από τις τάσεις κατά τα τελευταία τρία χρόνια.

Η παροχή μιας αίσθησης μακροπρόθεσμης διακυβέρνησης σημαίνει, για πολλές χώρες, τον καθορισμό και την υλοποίηση ενός φιλόδοξου σχεδίου ανάπτυξης. Οι σκοποί του σχεδίου αυτού θα πρέπει να κυμαίνονται από τη βελτιωμένη εταιρική διακυβέρνηση στις ΗΠΑ ως την αύξηση της απασχόλησης και της παραγωγικότητας στην Ευρώπη και την Ιαπωνία. Στη Γερμανία, όπου η εξασθένιση των διαρθρωτικών δομών εμποδίζει την εύρωστη ανάκαμψη της οικονομίας, συζητείται σήμερα ένα φιλόδοξο πρόγραμμα μεταρρύθμισης επικεντρωμένο στην αγορά εργασίας και τους θεσμούς κοινωνικής ασφάλισης, το οποίο αν υλοποιηθεί πλήρως θα απαγκιστρώσει το αναπτυξιακό δυναμικό της οικονομίας.

Σε μια περίοδο διπλωματικών τριβών και απώλειας της εμπιστοσύνης στη συλλογική διακυβέρνηση, η πρόοδος στις εμπορικές διαβουλεύσεις θα είναι εξίσου σημαντική. Γενικότερα, οι

προσπάθειες διατήρησης και ενίσχυσης της διεθνούς οικονομικής ολοκλήρωσης παραμένουν θεμελιώδεις για την παγκόσμια ευημερία. Πρόσφατες εμπειρικές έρευνες του ΟΟΣΑ, οι οποίες συνοψίζονται στα κεφάλαια VI έως VIII, απεικονίζουν τον τρόπο με τον οποίο η βελτίωση των ρυθμιστικών πλαισίων είναι δυνατό να ενθαρρύνει τις άμεσες ξένες επενδύσεις. Η διαφύλαξη του παγκόσμιου οικονομικού συστήματος μέσω της βελτίωσης της ασφάλειας είναι σίγουρα βασική, όμως εξίσου ζωτικής σημασίας είναι η λήψη προνοητικών μέτρων που θα διευκολύνουν τη ροή του κεφαλαίου και τη διάδοση της γνώσης και της εμπειρογνωμοσύνης που σχετίζονται με αυτό.

16 Απριλίου 2003

Jean-Philippe Cotis
Επικεφαλής οικονομολόγος

Η Επισκόπηση αυτή είναι η μετάφραση αποσπασμάτων από ένα δημοσίευμα του ΟΟΣΑ, που εκδόθηκε αρχικά στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα με τους ακόλουθους τίτλους:

OECD Economic Outlook: June N°73 Volume 2003 Issue 1

Perspectives économiques de l'OCDE: juin n° 73 Volume 2003-1

© 2003, OECD.

Τα δημοσιεύματα και οι Επισκοπήσεις του ΟΟΣΑ διατίθενται στο δικτυακό κόμβο www.oecd.org/bookshop/

Πληκτρολογήστε τη λέξη "overview" στο πλαίσιο "Title search" της αρχικής σελίδας του Ηλεκτρονικού Βιβλιοπωλείου ή πληκτρολογήστε τον αγγλικό τίτλο του βιβλίου. (Οι Επισκοπήσεις περιέχουν σύνδεσμο που παραπέμπει στο πρωτότυπο αγγλικό βιβλίο).

Οι Επισκοπήσεις προετοιμάζονται από το τμήμα Δικαιωμάτων και Μεταφράσεων της Διεύθυνσης Δημοσίων Υποθέσεων και Επικοινωνιών του ΟΟΣΑ.

email : rights@oecd.org / Fax: +33 1 45 24 13 91

© OECD, 2003

Η αναπαραγωγή της Επισκόπησης αυτής επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση ότι παρατίθεται το δικαίωμα αποκλειστικής εκμετάλλευσης του ΟΟΣΑ καθώς και ο τίτλος της πρωτότυπης έκδοσης.

